

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH & CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Unit 04 - Veterinary Control Programmes

SANCO/12893/2010

***Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses***

Surveillance and Eradication programme of Bluetongue

Approved* for 2011 by Commission Decision 2010/712/EU

Poland

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

PROGRAM WYKRYWANIA WYSTĘPOWANIA ZAKAŻEŃ WIRUSEM CHOROBY
NIEBIESKIEGO JĘZYKA NA 2011 r.

1. Identyfikacja Programu

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: choroba niebieskiego języka (Bluetongue)

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

Z uwagi na brak stwierdzanych ognisk choroby niebieskiego języka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dotychczasowe ujemne wyniki uzyskane w programie wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w 2009 r. oraz na podstawie prowadzonego biernego nadzoru klinicznego w kierunku choroby niebieskiego języka u zwierząt pochodzących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzanych zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1266/2007 z dnia 26 października 2007 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących dyrektywy Rady 2000/75/WE w odniesieniu do kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka (Dz. Urz. UE L 283 z 27.10.2007, str. 37, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1266/2007”, należy uznać, że choroba ta nie występuje endemicznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie z uwagi na właściwości wirusa, zachodzące zmiany klimatyczne oraz występowanie choroby w państwach graniczących z Rzeczypospolitą Polską nie należy wykluczać takiego zagrożenia w najbliższej przyszłości.

Tabela I przedstawia wyniki badań bydła natomiast tabela II wyniki badań owiec przeprowadzonych w 2009 r.

Tabela I. Wyniki badań bydła przeprowadzonych w 2009 r.

Liczba zwierząt podlegających badaniom laboratoryjnym w ramach programu	Wynik testu			
	ELISA		RT-PCR	
	(+)	(-)	(+)	(-)
15 586	10	15 538	0	15

Tabela II. Wyniki badań owiec przeprowadzonych w 2009 r.

Liczba zwierząt podlegających badaniom laboratoryjnym w ramach programu	Wynik testu			
	ELISA		RT-PCR	
	(+)	(-)	(+)	(-)
13 097	58	13 048	0	120

Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Komisji 1266/2007 - od dnia 2 listopada 2007 r. - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostały wprowadzone z państw członkowskich Unii Europejskiej liczne sztuki bydła, u których wykryto przeciwciała dla wirusa choroby niebieskiego języka oraz materiał genetyczny wirusa tej choroby. Wszystkie sztuki bydła, u których potwierdzono w badaniach wirusologicznych metodą RT-PCR obecność materiału genetycznego wirusa, zostały zabite.

W związku z występowaniem w państwach sąsiednich, w pobliżu zachodniej i południowej granicy Rzeczypospolitej Polskiej choroby wywołanej przez serotyp BTV-8 oraz ze względu na wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bydła, u którego uzyskano dodatni wynik badania serologicznego oraz wirusologicznego w kierunku choroby niebieskiego języka, należy przyjąć, że choroba ta może pojawić się w każdej chwili na tych obszarach kraju, na których zostało wprowadzone bydło przywiezione w ramach handlu wewnątrzwspólnotowego.

W dniu 16 maja 2008 r. Rzeczpospolita Polska wprowadziła, zgodnie z art. 9a rozporządzenia nr 1266/2007, warunki przejściowe dla zwierząt objętych zwolnieniem przewidzianym w art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia. Komisja Europejska stoi na stanowisku, że warunki przejściowe powinny być stosowane jedynie w przypadku uzasadnionego ryzyka przeniesienia choroby. Stąd też, zgodnie z tymi warunkami przejściowymi, bydło wprowadzane z państw członkowskich Unii Europejskiej, w których choroba występuje powszechnie, musi być przed wysyłką na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zaszczepione lub poddane dwóm badaniom serologicznym w celu wykrycia przeciwciał, w których to badaniach uzyskano dodatni wynik.

W dniu 15 kwietnia 2009 r. na obszarze stref zamkniętych znajdowały się niektóre powiaty położone w województwach: dolnośląskim, lubuskim, opolskim i zachodniopomorskim. Wyznaczenie stref zamkniętych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynika z wystąpienia ognisk choroby niebieskiego języka na terytorium Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Czeskiej.

3. Opis programu

3.1. Cel programu

Obowiązek realizacji programu wynika z art. 4 rozporządzenia nr 1266/2007. Jest on prowadzony na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w strefach zamkniętych w rozumieniu art. 2 lit. d tego rozporządzenia oraz poza tymi strefami. Program obejmuje badania serologiczne i wirusologiczne, prowadzone zgodnie z ust. 1.1.2.2 załącznika I do rozporządzenia nr 1266/2007.

Program badań ma na celu:

- 1) stwierdzenie wystąpienia określonego serotypu wirusa (BTV-8) lub wykrycie wprowadzenia innych serotypów;
- 2) wykrycie dowodów transmisji wirusa poza strefy zamknięte poprzez losowe badania serologiczne prowadzone na terytorium całego kraju.

Badania serologiczne zostały zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić wykrycie serokonwersji z 95 % prawdopodobieństwem, przy założeniu, że odsetek seroreagentów w populacji gatunków podatnych na zakażenie na obszarze danego powiatu wynosi 20 % w skali rocznej.

Badane będą bydło i owce w wieku powyżej 3 miesięcy. Za bydło uważa się zwierzęta z gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*) i bawoły (*Bubalus bubalus*). Dzikie zwierzęta żyjące na wolności oraz zwierzęta w ogrodach zoologicznych nie będą badane.

Powiatowy lekarz weterynarii na podstawie analizy ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem warunków środowiskowych sprzyjających występowaniu muchówek z rodzaju *Culicoides* (tereny podmokłe, bliskość zbiorników wodnych) określa, w jakich stadach będą pobierane próbki do badań.

Przyjmuje się, że na potrzeby programu geograficzną jednostką odniesienia jest powiat jako jednostka administracyjna.

Badania serologiczne będą przeprowadzone trzykrotnie, w odstępach 2 miesięcy, w okresie największej aktywności wektora choroby - muchówek z rodzaju *Culicoides* - od dnia 1 maja do dnia 15 września 2011 r. Pierwsze próbkobranie odbędzie się w maju, drugie w lipcu, a trzecie – w pierwszej połowie września. Pobrane próbki będą badane techniką immunoenzymatyczną ELISA.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku w badaniu serologicznym od zwierząt, u których wykryto przeciwciała przeciwko wirusowi, zostaną ponownie pobrane próbki krwi do badań wirusologicznych (test PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa choroby niebieskiego języka.

Przy realizacji programu będą uwzględniane wyniki badań bydła utrzymywanego w stadach do których wprowadzono zwierzęta w ramach handlu wewnątrzspółnotowego.

wykonane w ramach zadania „Ocena występowania choroby niebieskiego języka na terenie kraju” realizowanego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, wchodzącego w skład programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”.

3.2. Przewidywane korzyści wynikające z wprowadzenia programu

Dzięki wprowadzeniu programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie można uzyskać i przeanalizować informacje dotyczące sytuacji epidemiologicznej zarówno w strefach zamkniętych na terenie kraju, jak i poza nimi.

W sytuacji, gdy badania prowadzone w ramach programu wykażą, że choroba niebieskiego języka nie występuje u zwierząt znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzona zostanie zasadność zniesienia stref zamkniętych na terytorium kraju oraz uchylecia restrykcji dotyczących przemieszczania zwierząt. W przypadku zniesienia tych stref wykonanie wymienionych badań będzie miało wpływ na zwiększenie konkurencyjności polskich hodowców i producentów bydła na rynku unijnym, jak również na rynkach państw trzecich.

Jeżeli zostaną stwierdzone przypadki wystąpienia choroby na terytorium kraju, badania prowadzone w ramach programu pozwolą na ich wczesne wykrycie, co umożliwi niezwłoczne zastosowanie środków administracyjnych w celu likwidacji ognisk choroby. Pozwoli to na ograniczenie strat wynikających ze zmniejszenia produkcji zwierzęcej oraz strat związanych z wykonaniem nakazów i zakazów administracyjnych nałożonych przy zwalczaniu choroby niebieskiego języka (np. nakaz zabicia zwierząt, ograniczenia w przemieszczaniu zwierząt) ponoszonych przez hodowców i producentów bydła i owiec lub podmioty zajmujące się obrotem zwierzętami.

3.3. Przewidywana liczba próbek do badań

Zgodnie z informacjami przesłanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa liczba stad w których są utrzymywane bydło i owce oraz pogłowie zwierząt, na dzień 1 stycznia 2010 r. (raport z dnia 21 stycznia 2010 r.) przedstawia się ogółem następująco:

Liczba stad bydła: 679 507

Liczba zwierząt: 6 162 981

Przewidywana liczba próbek do badań (trzykrotne badanie)

$5\,234 \times 3 = 15\,702$

Liczba stad owiec: 7 830

Liczba zwierząt: 242 364

Przewidywana liczba próbek do badań (trzykrotne badanie)

$4\,556 \times 3 = 13\,668$

Liczba próbek, które należy pobrać do badań serologicznych podczas każdego z trzech próbkowań, została obliczona według programu kalkulacyjnego WIN EPISCOPE 2.0: *improved epidemiological software for veterinary medicine. Veterinary Record (2001)* i wynosi, łącznie dla bydła i owiec, 9 790 próbek.

Szczegółowe dane dotyczące liczby pobieranych próbek w poszczególnych powiatach zawiera tabela 1. odnosząca się do bydła oraz tabela 2, odnosząca się do owiec.

Tabela 1. Liczba próbek do pobrania w każdym z trzech próbkowań w stadach bydła

Województwo	Powiat	Liczba bydła	Liczba siedzib stad	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba prób w województwie
1	2	3	4	5	6
dolnośląskie	bolesławiecki	2 071	511	14	
dolnośląskie	dzierżoniowski	3 299	321	14	
dolnośląskie	górowski	3 708	115	14	
dolnośląskie	górowski	9 222	486	14	
dolnośląskie	jaworski	4 265	516	14	
dolnośląskie	jeleniogórski	4 064	380	14	
dolnośląskie	kamiennogórski	4 870	514	14	
dolnośląskie	klodzki	8 955	1 535	14	
dolnośląskie	legnicki	5 576	534	14	
dolnośląskie	lubański	3 353	456	14	
dolnośląskie	lubiąński	1 519	237	14	
dolnośląskie	lwówecki	5 528	641	14	
dolnośląskie	m. Jelenia Góra	422	39	14	
dolnośląskie	m. Legnica	14	5	10	
					402

1	2	3	4	5	6
dolnośląskie	m. Wrocław	419	43	14	
dolnośląskie	milicki	5 650	508	14	
dolnośląskie	oleśnicki	7 864	737	14	
dolnośląskie	oławski	1 093	185	14	
dolnośląskie	polkowicki	2 725	344	14	
dolnośląskie	strzelicki	4 176	466	14	
dolnośląskie	średzki	3 138	281	14	
dolnośląskie	świdnicki	6 091	518	14	
dolnośląskie	trzebnicki	7 540	684	14	
dolnośląskie	wałbrzyski	5 070	392	14	
dolnośląskie	wołowski	3 589	308	14	
dolnośląskie	wrocławski	2 877	520	14	
dolnośląskie	ząbkowicki	6 905	645	14	
dolnośląskie	zgorzelecki	1 552	288	14	
dolnośląskie	złotoryjski	3 832	437	14	
kujawsko-pomorskie	aleksandrowski	17 951	1 295	14	
kujawsko-pomorskie	brodnicki	37 238	2 354	14	
kujawsko-pomorskie	bydgoski	15 480	967	14	
kujawsko-pomorskie	chełmiński	12 956	1 036	14	
kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński	24 070	1 613	14	
kujawsko-pomorskie	grudziądzki	17 001	1 284	14	
kujawsko-pomorskie	inowrocławski	33 222	1 739	14	
kujawsko-pomorskie	lipnowski	34 063	3 031	14	
kujawsko-pomorskie	m. Bydgoszcz	59	10	13	
kujawsko-pomorskie	m. Grudziądz	144	15	13	
kujawsko-pomorskie	m. Toruń	136	16	13	
kujawsko-pomorskie	m. Włocławek	64	22	13	
					318

1	2	3	4	5	6
kujawsko-pomorskie	mogileński	17 242	951	14	
kujawsko-pomorskie	nakielski	31 173	1 338	14	
kujawsko-pomorskie	radziejowski	38 047	2 251	14	
kujawsko-pomorskie	rypiński	33 193	2 250	14	
kujawsko-pomorskie	sępoleński	17 911	1 048	14	
kujawsko-pomorskie	świecki	20 272	1 669	14	
kujawsko-pomorskie	toruński	29 022	1 773	14	
kujawsko-pomorskie	tucholski	16 472	1 232	14	
kujawsko-pomorskie	wąprzeski	16 868	1 191	14	
kujawsko-pomorskie	włocławski	36 938	3 673	14	
kujawsko-pomorskie	zniński	26 623	1 303	14	
lubelskie	bialski	49 118	6 422	14	
lubelskie	biłgorajski	17 961	5 799	14	
lubelskie	chełmski	21 838	4 333	14	
lubelskie	hrubieszowski	25 442	3 933	14	
lubelskie	janowski	13 538	4 120	14	
lubelskie	krasnostawski	17 878	3 743	14	
lubelskie	kraśnicki	12 907	3 914	14	
lubelskie	lubartowski	25 170	5 297	14	
lubelskie	lubelski	34 948	6 630	14	
lubelskie	łęczyński	9 182	1 831	14	
lubelskie	łukowski	57 350	6 865	14	
lubelskie	m. Biała Podlaska	157	38	13	
lubelskie	m. Chełm	29	14	11	
lubelskie	m. Lublin	467	94	14	
lubelskie	m. Zamość	59	19	13	
lubelskie	opolski	3 653	1 767	14	
					332

1	2	3	4	5	6
lubelskie	parczewski	14 794	1 723	14	
lubelskie	puławski	10 395	2 470	14	
lubelskie	radzyński	27 942	3 396	14	
lubelskie	rycki	18 330	2 793	14	
lubelskie	świdnicki	6 375	1 337	14	
lubelskie	tomaszowski	17 723	3 873	14	
lubelskie	włodawski	17 047	1 819	14	
lubelskie	zamojski	31 791	7 271	14	
lubuskie	gorzowski	10 364	677	14	
lubuskie	krośniński	4 546	311	14	
lubuskie	m. Gorzów Wielkopolski	305	30	14	
lubuskie	m. Zielona Góra	18	1	10	
lubuskie	międzyrzecki	5 209	340	14	
lubuskie	nowosolski	2 555	266	14	
lubuskie	ślubicki	3 507	131	14	
lubuskie	strzelecko-drezdenecki	7 720	558	14	192
lubuskie	suleciński	9 046	480	14	
lubuskie	świebodziński	4 241	180	14	
lubuskie	wschowski	10 728	386	14	
lubuskie	zielonogórski	9 953	476	14	
lubuskie	żagański	3 419	556	14	
lubuskie	żarski	7 933	505	14	
łódzkie	bełchatowski	13 194	2 386	14	
łódzkie	brzeziński	6 195	902	14	
łódzkie	kulnowski	40 083	2 699	14	335
łódzkie	łaski	15 590	1 908	14	
łódzkie	łęczycki	40 635	3 595	14	

1	2	3	4	5	6
łódzkie	łowicki	71 819	5 093	14	
łódzkie	łódzki wschodni	7 576	1 160	14	
łódzkie	m. Łódź	1 495	263	14	
łódzkie	m. Piotrków Trybunalski	598	79	14	
łódzkie	m. Skierniewice	103	30	13	
łódzkie	opoczyński	23 344	5 508	14	
łódzkie	pabianicki	11 061	1 259	14	
łódzkie	pajęczański	12 355	2 520	14	
łódzkie	piotrkowski	28 975	5 053	14	
łódzkie	poddębicki	36 578	3 643	14	
łódzkie	radomszczański	22 697	4 281	14	
łódzkie	rawski	7 832	2 084	14	
łódzkie	sieradzki	57 414	5 715	14	
łódzkie	skierniewicki	18 504	2 881	14	
łódzkie	tomaszowski	24 837	3 746	14	
łódzkie	wieluński	15 348	2 543	14	
łódzkie	wieruszowski	8 829	1 289	14	
łódzkie	zduńskowolski	6 281	1 072	14	
łódzkie	zgierski	28 371	2 508	14	
małopolskie	bocheński	9 779	3 468	14	
małopolskie	brzeski	9 256	2 866	14	
małopolskie	chrzanowski	536	239	14	
małopolskie	dąbrowski	9 599	2 927	14	
małopolskie	gorlicki	17 246	5 121	14	
małopolskie	krakowski	12 734	4 315	14	
małopolskie	limanowski	23 738	8 211	14	
małopolskie	m. Kraków	909	183	14	
					308

1	2	3	4	5	6
matopolskie	m. Nowy Sącz	561	246	14	
matopolskie	m. Tarnów	288	46	14	
matopolskie	miechowski	17 785	3 191	14	
matopolskie	myślenicki	7 981	4 069	14	
matopolskie	nowosądecki	30 791	10 527	14	
matopolskie	nowotarski	38 336	9 345	14	
matopolskie	olkuski	7 297	2 059	14	
matopolskie	oświęcimski	2 987	823	14	
matopolskie	proszowicki	6 146	1 992	14	
matopolskie	suski	5 017	2 715	14	
matopolskie	tarnowski	21 436	8 266	14	
matopolskie	łaczanski	7 489	2 663	14	
matopolskie	wadowicki	7 453	2 146	14	
matopolskie	wielicki	5 245	1 596	14	
mazowieckie	białobrzezski	11 099	2 329	14	
mazowieckie	ciechanowski	44 440	3 062	14	
mazowieckie	garwoliński	35 457	5 437	14	
mazowieckie	gostyniński	16 425	1 852	14	
mazowieckie	grodziski	4 715	800	14	
mazowieckie	grójecki	6 854	1 784	14	
mazowieckie	koziernicki	11 764	2 670	14	
mazowieckie	legionowski	1 890	358	14	
mazowieckie	lipski	13 011	3 125	14	
mazowieckie	łosicki	23 151	2 501	14	
mazowieckie	m. Ostrołęka	185	45	14	
mazowieckie	m. Płock	387	64	14	
mazowieckie	m. Radom	564	197	14	
					584

1	2	3	4	5	6
mazowieckie	m. Siedlce	30	9	11	
mazowieckie	m. st. Warszawa	147	42	13	
mazowieckie	makowski	54 475	3 805	14	
mazowieckie	miński	32 986	4 637	14	
mazowieckie	mławski	68 328	3 941	14	
mazowieckie	nowodworski	7 366	1 202	14	
mazowieckie	ostrołęcki	133 945	9 167	14	
mazowieckie	ostrowski	74 223	5 088	14	
mazowieckie	otwocki	5 257	1 343	14	
mazowieckie	piaseczyński	3 674	597	14	
mazowieckie	płocki	62 297	5 926	14	
mazowieckie	płoński	49 328	4 322	14	
mazowieckie	pruszkowski	1 009	125	14	
mazowieckie	przasnyski	71 702	4 147	14	
mazowieckie	przysuski	14 273	3 460	14	
mazowieckie	pultuski	34 454	3 142	14	
mazowieckie	radomski	32 556	6 960	14	
mazowieckie	siedlecki	65 574	5 988	14	
mazowieckie	sierpecki	47 695	2 974	14	
mazowieckie	sochaczewski	14 110	2 098	14	
mazowieckie	sokolowski	56 187	4 020	14	
mazowieckie	sztybowiecki	4 557	1 422	14	
mazowieckie	warszawski zachodni	3 793	403	14	
mazowieckie	węrowski	44 702	4 802	14	
mazowieckie	wolomiński	17 463	3 499	14	
mazowieckie	wyszkowski	23 518	3 433	14	
mazowieckie	zwoleński	15 713	2 617	14	

1	2	3	4	5	6
mazowieckie	zuroński	50 870	3 366	14	
mazowieckie	zyardowski	5 184	1 219	14	
opolskie	brzeski	4 912	406	14	
opolskie	głubczycki	17 474	409	14	
opolskie	kędzierzyńsko-kozielski	11 715	682	14	
opolskie	kluczborski	11 938	742	14	
opolskie	krapkowicki	6 890	435	14	
opolskie	m. Opole	1 174	84	14	
opolskie	namysłowski	4 962	579	14	
opolskie	nyski	10 829	977	14	
opolskie	oleski	17 170	1 679	14	
opolskie	opolski	12 500	1 111	14	
opolskie	prudnicki	15 142	932	14	
opolskie	strzelecki	15 076	849	14	
podkarpackie	bieszczadzki	3 755	659	14	
podkarpackie	brzozowski	5 375	2 692	14	
podkarpackie	dębicki	10 298	4 464	14	
podkarpackie	jarosławski	8 040	3 652	14	
podkarpackie	jasielski	7 398	3 215	14	
podkarpackie	kolbuszowski	7 550	3 256	14	
podkarpackie	krośnieński	6 733	2 499	14	
podkarpackie	leski	1 780	596	14	
podkarpackie	leżajski	5 497	2 096	14	
podkarpackie	lubaczowski	8 247	2 586	14	
podkarpackie	łańcucki	3 969	2 237	14	
podkarpackie	m. Krosno	76	44	13	
podkarpackie	m. Przemyśl	62	32	13	
					168
					347

1	2	3	4	5	6
podkarpackie	m. Rzeszów	113	73	13	
podkarpackie	m. Tarnobrzeg	328	171	14	
podkarpackie	mielecki	8 960	3 164	14	
podkarpackie	nizański	4 451	2 147	14	
podkarpackie	przemyski	6 308	2 793	14	
podkarpackie	przeworski	8 705	3 135	14	
podkarpackie	ropczycko-sędziszowski	8 309	3 774	14	
podkarpackie	rzeszowski	11 694	5 874	14	
podkarpackie	sanocki	10 566	2 323	14	
podkarpackie	stalowowlski	2 447	1 216	14	
podkarpackie	strzyżowski	4 537	2 633	14	
podkarpackie	tarnobrzecki	3 677	1 674	14	
podlaskie	augustowski	61 297	3 372	14	
podlaskie	białostocki	75 019	5 322	14	
podlaskie	bielski	58 711	4 095	14	
podlaskie	grajewski	63 029	2 731	14	
podlaskie	hajnowski	14 770	1 954	14	
podlaskie	kolneński	75 883	3 596	14	
podlaskie	łomżyński	92 293	5 000	14	
podlaskie	m. Białystok	220	30	14	
podlaskie	m. Łomża	352	55	14	
podlaskie	m. Suwałki	379	58	14	
podlaskie	moniecki	59 134	3 470	14	
podlaskie	sejneński	32 433	1 905	14	
podlaskie	siemiatycki	48 762	3 458	14	
podlaskie	sokólski	69 886	5 614	14	
podlaskie	suwalski	63 230	3 880	14	
					238

1	2	3	4	5	6
podlaskie	wysokomazowiecki	129 477	5 531	14	
podlaskie	zambrowski	55 323	2 520	14	
pomorskie	bytowski	15 003	1 626	14	
pomorskie	chojnicki	24 100	1 556	14	
pomorskie	człuchowski	3 728	435	14	
pomorskie	gdański	6 817	587	14	
pomorskie	kartuski	23 173	3 332	14	
pomorskie	kościerski	20 891	1 850	14	
pomorskie	kwidziński	10 976	932	14	
pomorskie	łęborski	7 350	446	14	
pomorskie	m. Gdańsk	489	86	14	
pomorskie	m. Gdynia	318	47	14	263
pomorskie	m. Słupsk	30	4	11	
pomorskie	malborski	8 264	312	14	
pomorskie	nowodworski	8 876	472	14	
pomorskie	pucki	8 709	585	14	
pomorskie	słupski	11 792	862	14	
pomorskie	starogardzki	14 806	1 568	14	
pomorskie	sztumski	15 830	723	14	
pomorskie	tczewski	10 205	732	14	
pomorskie	wejherowski	13 587	1 810	14	
śląskie	będziński	3 178	730	14	
śląskie	bielski	5 288	882	14	
śląskie	bieruńsko-lędziński	1 942	215	14	475
śląskie	cieszyński	11 765	2 222	14	
śląskie	częstochowski	17 382	3 063	14	
śląskie	gliwicki	6 712	677	14	

1	2	3	4	5	6
śląskie	kłobucki	7 827	1 650	14	
śląskie	lubliniecki	9 948	1 026	14	
śląskie	m. Bielsko-Biała	320	106	14	
śląskie	m. Bytom	45	6	12	
śląskie	m. Chorzów	13	3	9	
śląskie	m. Częstochowa	372	123	14	
śląskie	m. Dąbrowa Górnicza	323	106	14	
śląskie	m. Gliwice	600	89	14	
śląskie	m. Jastrzębie-Zdrój	642	183	14	
śląskie	m. Jaworzno	63	17	13	
śląskie	m. Katowice	133	21	13	
śląskie	m. Mysłowice	350	43	14	
śląskie	m. Piekary Śląskie	31	7	12	
śląskie	m. Ruda Śląska	74	22	13	
śląskie	m. Rybnik	292	92	14	
śląskie	m. Siemianowice Śląskie	32	5	12	
śląskie	m. Sosnowiec	33	3	12	
śląskie	m. Świętochłowice	2	1	2	
śląskie	m. Tychy	944	90	14	
śląskie	m. Zabrze	109	14	13	
śląskie	m. Zory	410	95	14	
śląskie	mikołowski	3 206	299	14	
śląskie	myszkowski	6 900	1 451	14	
śląskie	pszczyński	6 050	725	14	
śląskie	raciborski	14 090	660	14	
śląskie	rybnicki	939	213	14	
śląskie	tarnogórski	3 969	406	14	

1	2	3	4	5	6
śląskie	wodzisławski	1 775	322	14	
śląskie	zawierciański	27 649	2 820	14	
śląskie	żywiecki	4 653	2 208	14	
świętokrzyskie	buski	22 731	5 749	14	
świętokrzyskie	jędrzejowski	31 219	5 516	14	
świętokrzyskie	kazimierski	12 210	2 785	14	
świętokrzyskie	kielecki	42 133	11 253	14	
świętokrzyskie	konecki	13 114	2 820	14	
świętokrzyskie	m. Kielce	411	154	14	
świętokrzyskie	opatowski	26 865	4 059	14	
świętokrzyskie	ostrowiecki	11 012	2 239	14	
świętokrzyskie	pińczowski	13 609	3 197	14	
świętokrzyskie	sandomierski	5 590	1 961	14	
świętokrzyskie	skarżyski	1 097	461	14	
świętokrzyskie	starachowicki	7 959	2 893	14	
świętokrzyskie	staszowski	12 730	4 401	14	
świętokrzyskie	włoszczowski	19 776	3 245	14	
warmińsko-mazurskie	bartoszycki	21 636	1 412	14	
warmińsko-mazurskie	braniewski	16 643	1 089	14	
warmińsko-mazurskie	działdowski	25 048	1 397	14	
warmińsko-mazurskie	ełbiąski	33 376	1 929	14	
warmińsko-mazurskie	ełcki	29 360	1 358	14	
warmińsko-mazurskie	gizycki	21 819	1 137	14	
warmińsko-mazurskie	goldapski	14 718	847	14	
warmińsko-mazurskie	itawski	28 417	1 800	14	
warmińsko-mazurskie	kejrzyński	20 011	925	14	
warmińsko-mazurskie	lidzbarski	23 047	1 201	14	
					196
					294

1	2	3	4	5	6
warmińsko-mazurskie	m. Elbląg	259	29	14	
warmińsko-mazurskie	m. Olsztyn	575	15	14	
warmińsko-mazurskie	mrągowski	28 048	964	14	
warmińsko-mazurskie	nidzicki	15 693	881	14	
warmińsko-mazurskie	nowomiejski	16 021	1 224	14	
warmińsko-mazurskie	olecki	20 988	934	14	
warmińsko-mazurskie	olsztyński	34 745	2 034	14	
warmińsko-mazurskie	ostródzki	25 126	1 509	14	
warmińsko-mazurskie	piski	31 610	1 239	14	
warmińsko-mazurskie	szczycieński	37 666	2 143	14	
warmińsko-mazurskie	węgorzewski	11 876	787	14	
wielkopolskie	chodzieski	9 816	448	14	
wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki	26 697	1 655	14	
wielkopolskie	gnieźnieński	31 469	1 591	14	
wielkopolskie	gostyński	62 020	2 066	14	
wielkopolskie	grodziski	23 875	1 288	14	
wielkopolskie	jarociński	23 247	1 280	14	
wielkopolskie	kaliski	36 164	4 258	14	
wielkopolskie	kępziński	14 079	1 357	14	
wielkopolskie	kołski	50 116	4 159	14	
wielkopolskie	koniński	50 931	4 870	14	
wielkopolskie	kościański	42 848	1 567	14	
wielkopolskie	krotoszyński	53 697	2 152	14	
wielkopolskie	leszczyński	29 747	1 338	14	
wielkopolskie	m. Kalisz	394	86	14	
wielkopolskie	m. Konin	476	52	14	
wielkopolskie	m. Leszno	376	11	14	
					490

1	2	3	4	5	6
wielkopolskie	m. Poznań	850	44	14	
wielkopolskie	międzychodzki	7 072	475	14	
wielkopolskie	nowotomyski	14 165	899	14	
wielkopolskie	obornicki	12 524	585	14	
wielkopolskie	ostrowski	37 159	2 874	14	
wielkopolskie	ostrzeszowski	23 500	2 352	14	
wielkopolskie	piłski	33 114	1 400	14	
wielkopolskie	pleszewski	18 732	1 467	14	
wielkopolskie	poznański	26 389	1 256	14	
wielkopolskie	rawicki	40 141	1 815	14	
wielkopolskie	słupecki	20 495	1 803	14	
wielkopolskie	szamotulski	18 198	905	14	
wielkopolskie	średzki	16 439	677	14	
wielkopolskie	średzki	19 430	837	14	
wielkopolskie	turecki	32 141	3 565	14	
wielkopolskie	wągrowiecki	21 215	1 073	14	
wielkopolskie	wolsztyński	20 378	1 312	14	
wielkopolskie	wrzesiński	19 531	1 038	14	
wielkopolskie	złotowski	15 884	866	14	
zachodniopomorskie	białogardzki	3 778	264	14	
zachodniopomorskie	choszczeński	5 847	338	14	
zachodniopomorskie	drawski	3 841	422	14	
zachodniopomorskie	goleniowski	7 009	551	14	
zachodniopomorskie	gryficki	7 727	479	14	
zachodniopomorskie	gryfiński	5 074	336	14	
zachodniopomorskie	kamiński	7 737	267	14	
zachodniopomorskie	kołobrzegi	4 526	448	14	
					292

1	2	3	4	5	6
zachodniopomorskie	koszaliński	9 235	673	14	
zachodniopomorskie	lobeski	2 539	221	14	
zachodniopomorskie	m. Koszalin	260	9	14	
zachodniopomorskie	m. Szczecin	113	15	13	
zachodniopomorskie	m. Świnoujście	132	7	13	
zachodniopomorskie	mysliborski	3 228	331	14	
zachodniopomorskie	policki	1 825	81	14	
zachodniopomorskie	pyrzycki	4 046	321	14	
zachodniopomorskie	ślawieński	7 359	677	14	
zachodniopomorskie	stargardzki	14 178	567	14	
zachodniopomorskie	szczeciński	7 082	508	14	
zachodniopomorskie	świdwiński	7 108	433	14	
zachodniopomorskie	walecki	1 179	176	14	
Razem		6 162 981	679 507	5234	5 234

Tabela 2. Liczba próbek do pobrania w każdym z trzech próbkobran w stadach owiec

Województwo	Powiat	Liczba owiec	Liczba siedzib stad	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba prób w województwie
1	2	3	4	5	6
dolnośląskie	bolesławiecki	153	22	14	
dolnośląskie	dzierżoniowski	230	21	14	
dolnośląskie	gólgowski	161	10	14	
dolnośląskie	górowski	21	5	11	
dolnośląskie	jaworski	734	18	14	
dolnośląskie	jeleniogórski	714	21	14	
dolnośląskie	kamiennogórski	905	24	14	
dolnośląskie	kłodzki	1 358	72	14	
dolnośląskie	legnicki	100	20	13	
dolnośląskie	lubański	34	7	12	
dolnośląskie	lubiński	306	20	14	
dolnośląskie	lwówecki	639	29	14	
dolnośląskie	m. Jelenia Góra	6	1	6	
dolnośląskie	m. Wrocław	726	13	14	
dolnośląskie	milicki	63	8	13	
dolnośląskie	oleśnicki	314	20	14	
dolnośląskie	oławski	36	3	12	
dolnośląskie	polkowicki	278	14	14	
dolnośląskie	strzebiński	10	3	9	
dolnośląskie	średzki	360	8	14	
dolnośląskie	świdnicki	1 403	21	14	
dolnośląskie	trzebnicki	74	7	13	
dolnośląskie	walbrzyski	254	23	14	
dolnośląskie	wotowski	465	21	14	
					366

1	2	3	4	5	6
dolnośląskie	wrocławski	30	6	11	
dolnośląskie	ząbkowicki	906	13	14	
dolnośląskie	zgorzelecki	261	23	14	
dolnośląskie	zlotoryjski	745	21	14	
kujawsko-pomorskie	aleksandrowski	688	10	14	
kujawsko-pomorskie	brodnicki	528	12	14	
kujawsko-pomorskie	bydgoski	1 086	24	14	
kujawsko-pomorskie	chełmiński	712	11	14	
kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński	888	9	14	
kujawsko-pomorskie	grudziądzki	54	8	13	
kujawsko-pomorskie	inowrocławski	2 670	14	14	
kujawsko-pomorskie	lipnowski	1 027	10	14	
kujawsko-pomorskie	m. Bydgoszcz	9	2	9	
kujawsko-pomorskie	mogileński	360	7	14	
kujawsko-pomorskie	nakielski	6 073	68	14	255
kujawsko-pomorskie	radziejowski	616	11	14	
kujawsko-pomorskie	sepolenski	349	11	14	
kujawsko-pomorskie	świecki	596	17	14	
kujawsko-pomorskie	toruński	373	14	14	
kujawsko-pomorskie	tucholski	13	2	9	
kujawsko-pomorskie	wąbrzeski	513	5	14	
kujawsko-pomorskie	włocławski	763	17	14	
kujawsko-pomorskie	żniński	1 356	18	14	
lubelskie	białski	4 398	135	14	
lubelskie	biłgorajski	528	16	14	
lubelskie	chełmski	1 153	36	14	311
lubelskie	hrubieszowski	127	13	13	

1	2	3	4	5	6
lubelskie	janowski	53	1	13	
lubelskie	krasnostawski	644	25	14	
lubelskie	krasnicki	262	13	14	
lubelskie	lubartowski	265	17	14	
lubelskie	lubelski	226	17	14	
lubelskie	łęczyński	228	14	14	
lubelskie	lukowski	238	14	14	
lubelskie	m. Biala Podlaska	18	1	10	
lubelskie	m. Chełm	122	1	13	
lubelskie	m. Lublin	26	1	11	
lubelskie	opolski	146	6	13	
lubelskie	parczewski	692	20	14	
lubelskie	putawski	620	26	14	
lubelskie	radzyński	2 655	55	14	
lubelskie	rycki	307	11	14	
lubelskie	świdnicki	293	6	14	
lubelskie	tomaszowski	180	13	14	
lubelskie	włodawski	2 593	74	14	
lubelskie	zamojski	637	18	14	
lubuskie	gorzowski	147	13	13	
lubuskie	krasniński	343	19	14	
lubuskie	międzyrzecki	729	11	14	
lubuskie	nowosolski	152	15	14	
lubuskie	ślubicki	337	13	14	
lubuskie	strzelecko-drezdenecki	76	8	13	
lubuskie	sulęciński	84	10	13	
lubuskie	świebodziński	646	7	14	
					163

1	2	3	4	5	6
lubuskie	wschowski	110	6	13	
lubuskie	zielonogórski	232	17	14	
lubuskie	żagański	72	13	13	
lubuskie	żarski	1293	20	14	
łódzkie	bełchatowski	664	53	14	
łódzkie	brzeziński	309	14	14	
łódzkie	kutnowski	147	5	13	
łódzkie	łaski	1703	35	14	
łódzkie	łęczycki	88	4	13	
łódzkie	łowicki	140	3	13	
łódzkie	łódzki wschodni	576	20	14	
łódzkie	m. Łódź	144	4	13	
łódzkie	m. Piotrków Trybunalski	36	3	12	
łódzkie	m. Skierniewice	3	1	3	
łódzkie	opoczynski	1 154	62	14	
łódzkie	pabianicki	222	10	14	319
łódzkie	pajęczański	975	46	14	
łódzkie	piotrkowski	786	54	14	
łódzkie	poddębicki	711	12	14	
łódzkie	radomszczański	1 722	52	14	
łódzkie	rawski	534	16	14	
łódzkie	sieradzki	919	36	14	
łódzkie	skiermiewicki	1 649	16	14	
łódzkie	tomaszowski	1 243	36	14	
łódzkie	wielkiński	1 190	47	14	
łódzkie	wieruszowski	247	7	14	
łódzkie	zduńskowolski	203	10	14	

1	2	3	4	5	6
łódzkie	zglierski	209	9	14	
małopolskie	bocheński	169	32	14	
małopolskie	birzeski	214	43	14	
małopolskie	chrzanowski	8	2	8	
małopolskie	dąbrowski	27	6	11	
małopolskie	gorlicki	1 562	63	14	
małopolskie	krakowski	583	31	14	
małopolskie	limanowski	3 944	179	14	
małopolskie	m. Kraków	191	4	14	
małopolskie	m. Nowy Sącz	6	1	6	
małopolskie	m. Tarnów	2	1	2	
małopolskie	miechowski	149	6	13	
małopolskie	myslenicki	449	40	14	
małopolskie	nowosądecki	3 971	136	14	
małopolskie	nowotarski	24 535	665	14	
małopolskie	olkuski	160	13	14	
małopolskie	oświęcimski	28	5	11	
małopolskie	proszowicki	11	2	9	
małopolskie	suski	202	19	14	
małopolskie	tarnowski	420	67	14	
małopolskie	tatrzański	20 699	695	14	
małopolskie	wadowicki	182	29	14	
małopolskie	wielicki	312	18	14	
mazowieckie	białobrzeski	54	6	13	
mazowieckie	ciechanowski	297	5	14	
mazowieckie	garwoliński	908	30	14	
mazowieckie	gostyniński	114	8	13	
					270
					489

1	2	3	4	5	6
mazowieckie	grodziski	25	2	11	
mazowieckie	grójecki	551	13	14	
mazowieckie	kozienicki	148	8	13	
mazowieckie	legionowski	59	2	13	
mazowieckie	lipski	80	9	13	
mazowieckie	łosicki	522	28	14	
mazowieckie	m. Płock	1	1	1	
mazowieckie	m. st. Warszawa	1 816	4	14	
mazowieckie	makowski	254	3	14	
mazowieckie	miński	530	11	14	
mazowieckie	mławski	12	3	9	
mazowieckie	nowodworski	62	6	13	
mazowieckie	ostrołęcki	68	4	13	
mazowieckie	ostrowski	33	7	12	
mazowieckie	otwocki	73	5	13	
mazowieckie	piaseczyński	447	6	14	
mazowieckie	płocki	902	16	14	
mazowieckie	płoński	295	8	14	
mazowieckie	pruszkowski	13	1	9	
mazowieckie	przasnyski	137	9	13	
mazowieckie	przysuski	451	19	14	
mazowieckie	pultuski	76	4	13	
mazowieckie	radomski	302	13	14	
mazowieckie	siedlecki	819	24	14	
mazowieckie	sierpecki	9	1	9	
mazowieckie	sochaczewski	127	5	13	
mazowieckie	sokolowski	162	19	14	

1	2	3	4	5	6
mazowieckie	szydłowiecki	24	6	11	
mazowieckie	warszawski zachodni	42	2	12	
mazowieckie	węgrowski	312	14	14	
mazowieckie	wolomiński	39	2	12	
mazowieckie	wyszakowski	82	6	13	
mazowieckie	zwoleniński	40	6	12	
mazowieckie	żuromiński	120	3	13	
mazowieckie	żyrardowski	55	5	12	
opolskie	brzeski	41	9	12	
opolskie	głubczycki	68	1	13	
opolskie	kędzierzyńsko-kozielski	71	15	13	
opolskie	kluczborski	337	20	14	
opolskie	krapkowicki	15	4	9	
opolskie	m. Opole	407	5	14	
opolskie	namysłowski	84	10	13	155
opolskie	nyski	753	22	14	
opolskie	oleski	394	18	14	
opolskie	opolski	200	11	14	
opolskie	prudnicki	42	6	12	
opolskie	strzelecki	85	18	13	
podkarpackie	bieszczadzki	1 556	49	14	
podkarpackie	brzozowski	328	23	14	
podkarpackie	dębicki	32	12	12	
podkarpackie	jarosławski	359	21	14	279
podkarpackie	jasielski	1 278	62	14	
podkarpackie	kolbuszowski	61	10	13	
podkarpackie	krośniński	764	32	14	

1	2	3	4	5	6
podkarpackie	leski	2 145	67	14	
podkarpackie	ieżajski	81	11	13	
podkarpackie	lubaczowski	1 826	87	14	
podkarpackie	łańcucki	159	18	14	
podkarpackie	m. Krosno	1	1	1	
podkarpackie	m. Przemysł	19	1	10	
podkarpackie	mielecki	40	10	12	
podkarpackie	nizański	88	8	13	
podkarpackie	przemyski	1 485	25	14	
podkarpackie	przeworski	336	20	14	
podkarpackie	ropczycko-sędziszowski	24	8	11	
podkarpackie	rzeszowski	550	44	14	
podkarpackie	sanocki	2889	66	14	
podkarpackie	stałowowolski	3	2	3	
podkarpackie	strzyżowski	491	33	14	
podkarpackie	tarnobrzecki	14	5	9	
podlaskie	augustowski	830	14	14	
podlaskie	białostocki	1 699	66	14	
podlaskie	bielski	3 215	106	14	
podlaskie	grajewski	720	10	14	
podlaskie	hajnowski	2 439	137	14	
podlaskie	kolneński	58	4	13	
podlaskie	tomżyński	127	11	13	
podlaskie	m. Białystok	35	5	12	
podlaskie	m. Suwałki	17	1	10	
podlaskie	moniecki	802	18	14	
podlaskie	sejneński	196	9	13	
					212

1	2	3	4	5	6
podlaskie	siemiatycki	1 017	33	14	
podlaskie	sokólski	7 662	131	14	
podlaskie	suwalski	439	24	14	
podlaskie	wysokomazowiecki	621	19	14	
podlaskie	zambrowski	20	6	10	
pomorskie	bytowski	2 781	71	14	
pomorskie	chojnicki	569	14	14	
pomorskie	człuchowski	136	8	13	
pomorskie	gdański	371	14	14	
pomorskie	kartuski	1 293	58	14	
pomorskie	kościerski	1 112	29	14	
pomorskie	kwidziński	277	8	14	
pomorskie	łębski	1 451	10	14	
pomorskie	m. Gdańsk	33	1	12	230
pomorskie	m. Gdynia	187	2	14	
pomorskie	malborski	71	4	13	
pomorskie	pucki	67	11	13	
pomorskie	słupski	1 838	21	14	
pomorskie	starogardzki	347	19	14	
pomorskie	sztumski	25	4	11	
pomorskie	tczewski	1 952	21	14	
pomorskie	wejherowski	1 138	29	14	
śląskie	będziński	107	13	13	
śląskie	biełski	1 378	45	14	
śląskie	cieszyński	2 202	215	14	316
śląskie	częstochowski	946	38	14	
śląskie	gliwicki	89	14	13	

1	2	3	4	5	6
śląskie	kłobucki	551	31	14	
śląskie	lubliniecki	229	8	14	
śląskie	m. Bielsko-Biała	17	3	10	
śląskie	m. Chorzów	28	1	11	
śląskie	m. Częstochowa	24	2	11	
śląskie	m. Dąbrowa Górnicza	1	1	1	
śląskie	m. Jastrzębie-Zdrój	26	7	11	
śląskie	m. Katowice	51	5	13	
śląskie	m. Piekary Śląskie	6	1	6	
śląskie	m. Ruda Śląska	2	1	2	
śląskie	m. Rybnik	16	5	10	
śląskie	m. Tychy	16	1	10	
śląskie	m. Żory	55	7	13	
śląskie	nikołowski	96	9	13	
śląskie	myszkowski	278	25	14	
śląskie	pszczyński	1 372	17	14	
śląskie	raciborski	116	11	13	
śląskie	rybnicki	164	14	14	
śląskie	tarnogórski	70	9	13	
śląskie	wodzisławski	81	13	13	
śląskie	zawierciański	242	18	14	
śląskie	żywiecki	1 567	93	14	
świętokrzyskie	buski	173	12	14	
świętokrzyskie	jędrzejowski	327	14	14	
świętokrzyskie	kazimierski	40	8	12	190
świętokrzyskie	kielecki	1 200	62	14	
świętokrzyskie	konecki	413	35	14	

1	2	3	4	5	6
świętokrzyskie	m. Kielce	179	6	14	
świętokrzyskie	opatowski	422	17	14	
świętokrzyskie	ostrowiecki	221	11	14	
świętokrzyskie	pińczowski	78	6	13	
świętokrzyskie	sandomierski	85	4	13	
świętokrzyskie	skarżyski	297	12	14	
świętokrzyskie	starachowicki	258	9	14	
świętokrzyskie	staszowski	36	10	12	
świętokrzyskie	włoszczowski	351	11	14	
warmińsko-mazurskie	bartoszycki	566	19	14	
warmińsko-mazurskie	braniewski	1218	22	14	
warmińsko-mazurskie	działdowski	36	3	12	
warmińsko-mazurskie	elbląski	1 398	16	14	
warmińsko-mazurskie	ełcki	692	17	14	
warmińsko-mazurskie	giżycki	553	15	14	
warmińsko-mazurskie	gołdapski	2 049	11	14	
warmińsko-mazurskie	iławski	478	10	14	
warmińsko-mazurskie	kętrzyński	189	14	14	
warmińsko-mazurskie	lidzbarski	180	15	14	
warmińsko-mazurskie	m. Elbląg	160	1	14	
warmińsko-mazurskie	m. Olsztyn	99	3	13	
warmińsko-mazurskie	mrągowski	223	13	14	
warmińsko-mazurskie	nidzicki	126	4	13	
warmińsko-mazurskie	nowomiejski	36	9	12	
warmińsko-mazurskie	olecki	445	12	14	
warmińsko-mazurskie	olsztyński	1 489	46	14	
warmińsko-mazurskie	ostródzki	355	11	14	

286

1	2	3	4	5	6
warmińsko-mazurskie	piski	51	8	13	
warmińsko-mazurskie	szczycieński	104	14	13	
warmińsko-mazurskie	węgorzewski	472	17	14	
wielkopolskie	chodzieski	21	4	11	
wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki	895	19	14	
wielkopolskie	gnieźnieński	1 138	21	14	
wielkopolskie	gostyński	349	8	14	
wielkopolskie	grodziski	67	3	13	
wielkopolskie	jarociński	71	5	13	
wielkopolskie	kaliski	628	15	14	
wielkopolskie	kępiski	61	6	13	
wielkopolskie	kolski	90	6	13	
wielkopolskie	koniński	842	17	14	
wielkopolskie	kościański	2 365	12	14	
wielkopolskie	krotoszyński	1 042	20	14	
wielkopolskie	leszczyński	1 745	12	14	
wielkopolskie	m. Kalisz	2	1	2	
wielkopolskie	m. Konin	32	1	12	
wielkopolskie	m. Poznań	23	2	11	
wielkopolskie	międzychodzki	1 351	15	14	
wielkopolskie	nowotomyski	3 070	30	14	
wielkopolskie	obornicki	250	7	14	
wielkopolskie	ostrowski	403	9	14	
wielkopolskie	ostrzeszowski	168	14	14	
wielkopolskie	pilski	879	28	14	
wielkopolskie	pleszewski	332	4	14	
wielkopolskie	poznański	964	16	14	

452

1	2	3	4	5	6
wielkopolskie	rawicki	457	6	14	
wielkopolskie	stupecki	1 624	34	14	
wielkopolskie	szamotulski	303	12	14	
wielkopolskie	średzki	359	6	14	
wielkopolskie	śremski	2 119	25	14	
wielkopolskie	turecki	815	17	14	
wielkopolskie	wągrowiecki	280	16	14	
wielkopolskie	wolsztyński	400	9	14	
wielkopolskie	wrzesiński	1 209	16	14	
wielkopolskie	złotowski	281	20	14	
zachodniopomorskie	białogardzki	719	8	14	
zachodniopomorskie	choszczeński	1 250	10	14	
zachodniopomorskie	drawski	239	18	14	
zachodniopomorskie	goleniowski	369	19	14	
zachodniopomorskie	gryficki	115	4	13	
zachodniopomorskie	gryfiński	453	14	14	
zachodniopomorskie	kamieński	100	8	13	
zachodniopomorskie	kołobrzegi	251	14	14	
zachodniopomorskie	koszaliński	656	23	14	
zachodniopomorskie	łobeski	390	11	14	
zachodniopomorskie	m. Szczecin	12	2	9	
zachodniopomorskie	m. Świnoujście	11	2	9	
zachodniopomorskie	myśliborski	34	9	12	
zachodniopomorskie	policki	25	4	11	
zachodniopomorskie	pyrzycki	307	4	14	
zachodniopomorskie	stawiński	486	27	14	
zachodniopomorskie	stargardzki	534	16	14	
					263

1	2	3	4	5	6
zachodniopomorskie	szczeciński	1 532	9	14	
zachodniopomorskie	świdwiński	619	21	14	
zachodniopomorskie	walecki	173	10	14	
Razem		242 364	7830	4556	4556

4. Środki przewidziane programem

4.1. Czas trwania programu

Program będzie realizowany w 2011 r.

4.2. Organizacja, kontrola i rola podmiotów uczestniczących we wdrażaniu programu

Za realizację programu są odpowiedzialne organy Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Próbki do badań będą pobierane przez lekarzy weterynarii wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278) realizację programu nadzoruje organ szczebla centralnego – Główny Lekarz Weterynarii.

Informacje na temat realizacji programu będą przesyłane przez powiatowych lekarzy weterynarii wojewódzkim lekarzom weterynarii, a następnie, w formie raportów zbiorczych, będą przekazywane Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Próbki do badań laboratoryjnych (serologicznych), prowadzonych w ramach programu, będą przesyłane do następujących pracowni:

- 1) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Warszawie – Terenowa Pracownia w Ostrołęce – z właściwością dla województw: mazowieckiego, lubelskiego, łódzkiego;
- 2) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gorzowie Wielkopolskim – Pracownia Badań Serologicznych w Zielonej Górze – z właściwością dla województw: lubuskiego, zachodniopomorskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego;
- 3) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach – z właściwością dla województw: śląskiego, opolskiego, małopolskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego;
- 4) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy – z właściwością dla województw: kujawsko-pomorskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego.

Próbki do badań laboratoryjnych (wirusologicznych), prowadzonych w ramach programu, będą przesyłane do dwóch pracowni:

- 1) Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, Zakładu Pryszczycy w Zduńskiej Woli – z właściwością dla województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, opolskiego, pomorskiego, śląskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego;
- 2) Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, Zakładu Wirusologii w Puławach – z właściwością dla województw: lubelskiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego.

4.3. Wyznaczenie i opis regionów geograficznych i administracyjnych, na których obszarze jest wdrażany program

Program jest realizowany na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na obszarze tym funkcjonuje 16 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla wojewódzkiego (wojewódzcy lekarze weterynarii) oraz 305 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego (powiatowi lekarze weterynarii).

5. Akty prawne w zakresie objętym programem

5.1. Akty prawne dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt

Stada i gospodarstwa znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, są ewidencjonowane w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych w ramach Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z poniższymi przepisami:

- 1) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281 oraz z 2009 r. Nr 116, poz. 976);
- 4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zamieszczanych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych (Dz. U. Nr 152, poz. 1605).

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bydło podlega obowiązkowi oznakowania przy użyciu pary kolczyków oraz rejestracji w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych. Każdy kolczyk zawiera indywidualny numer rejestracyjny zwierzęcia oraz zakodowane inne dodatkowe informacje. Posiadacz bydła ma obowiązek zakolczykować

nowonarodzone cielę niezwłocznie po urodzeniu i przesać zgłoszenie o urodzeniu do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych. Na wykonanie tych czynności posiadacz zwierząt ma 7 dni. Wszystkie sztuki bydła są zaopatrzone w paszporty, które towarzyszą zwierzętom aż do ich śmierci. Wszystkie zdarzenia dotyczące tych zwierząt, w tym przemieszczenie z gospodarstwa do gospodarstwa, rzeźni, zakładu utylizacyjnego oraz ich padnięcie, powinny być zgłoszone do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej owce są identyfikowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Oznakowanie owiec polega na założeniu na obie małżowiny uszne kolczyków zawierających numery identyfikacyjne owiec. W przypadku utraty kolczyka zastępuje się go duplikatem tego kolczyka.

Posiadacz owiec zgłasza fakt oznakowania zwierzęcia przed opuszczeniem przez to zwierzę siedziby stada, nie później jednak niż w terminie 180 dni od dnia urodzenia się tego zwierzęcia.

Gospodarstwa są zarejestrowane w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych i każde z nich posiada indywidualny numer siedziby stada. W każdym gospodarstwie posiadacz zwierząt prowadzi księgę rejestracji zwierząt odrębnie dla każdego stada i poszczególnych gatunków zwierząt. Do księgi rejestracji wpisuje się: imię i nazwisko lub nazwę posiadacza zwierzęcia, adres siedziby stada, numer siedziby stada. Na kartkach wsadowych umieszcza się informacje na temat zwierząt przebywających w siedzibie stada, m.in. numer identyfikacyjny zwierzęcia, datę urodzenia zwierzęcia, datę przybycia zwierzęcia do siedziby stada, dane o pochodzeniu zwierzęcia, płęć i rasę zwierzęcia, numer identyfikacyjny matki zwierzęcia, datę ubycia zwierzęcia ze stada, przyczynę ubycia zwierzęcia ze stada, dane o miejscu, do którego zwierzę przekazano oraz adnotacje o przeprowadzonych kontrolach.

Ponadto do księgi rejestracji owiec wpisuje się dane o przewoźniku zwierzęcia, informacje o poprzednim numerze identyfikacyjnym, w przypadku jego zmiany, rodzaj produkcji i liczbę owiec ustaloną podczas spisu przeprowadzonego przez posiadacza.

Wszystkie wyżej wymienione zasady są ustanowione zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, mając na względie identyfikację i rejestrację zwierząt oraz ochronę zdrowia zwierząt. W przypadku wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt istniejący system może zostać użyty do monitorowania przemieszczenia zwierząt.

5.2. Akt prawny dotyczący obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych zwierząt

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

5.3. Akty prawne dotyczące kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka

- 1) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1266/2007 z dnia 26 października 2007 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących dyrektywy Rady 2000/75/WE w odniesieniu do kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie zwalczania choroby niebieskiego języka (Dz. U. Nr 125, poz. 1315).

6. Koszty

6.1. Ogólne koszty związane z programem

Ogólne koszty związane z programem obejmują koszty związane z wykonywaniem:

- 1) badań serologicznych;
- 2) badań wirusologicznych.

Koszty badań obejmują:

- 1) dojazd lekarzy weterynarii do gospodarstw, w których znajdują się zwierzęta, w celu pobrania próbek do badań laboratoryjnych;
- 2) koszty:
 - a) zakupu igłostrzykawek,
 - b) pobrania krwi do badań,
 - c) wysyłki pobranych próbek do laboratorium,
 - d) wykonania w laboratorium testów ELISA i RT-PCR.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania serologicznego lekarz weterynarii pobiera próbki (na EDTA) od zwierząt, u których stwierdzono obecność przeciwciał przeciwko wirusowi choroby niebieskiego języka i przesyła je do badań wirusologicznych (test PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa.

Dla określenia szacunkowych kosztów przewiduje się, że liczba próbek pobranych do badań wirusologicznych wyniesie 100.

Na potrzeby oszacowania kosztów realizacji programu przyjęto, że podczas każdego z trzech próbkowań próbki zostaną pobrane z dwóch stad w każdym powiecie.

Przyjęto, że średnia długość drogi dojazdu do gospodarstwa i powrotu z gospodarstwa wynosi 20 km.

Koszt wysłania kurierem próbek z jednego powiatu do laboratorium oszacowano na 35 zł.

Wszystkie wyżej wymienione wydatki ponosi Inspekcja Weterynaryjna. W ramach realizacji programu nie przewiduje się kosztów, ponoszonych przez posiadaczy zwierząt.

7.2. Szczegółowa szacunkowa analiza kosztów programu

Koszty	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Koszt całkowity w zł	Koszt całkowity w euro	Wniosek o współfinansowanie (tak/nie)
1. Koszty związane z badaniami serologicznymi					
1.1. Dojazd lekarzy do gospodarstw	2 stada w powiecie x 305 powiatów x 3 pobrania x 20 km = 36 600 km	0,8358 ^{*)}	30 590,28	7707,30	nie
1.2. Zakup igłostrzykawek	29 370	0,20 ^{**)}	5 874,00	1479,97	nie
1.3. Pobranie krwi do badań	29 370	7,60 ^{***)}	223 212,00	56238,85	nie
1.4. Wysyłka próbek do laboratorium	305 powiatów x 3 pobrania = 915	35,00 ^{****)}	32 025,00	8068,78	nie
1.5. Wykonanie testu ELISA w laboratorium	29 370	8 ^{*****)}	234 960,00	59198,79	tak
2. Koszty związane z badaniami wirusologicznymi					
2.1. Dojazd lekarzy do gospodarstw	100 próbek x 20 km = 2 000 km	0,8358 ^{*)}	1 671,60	421,16	nie
2.2. Zakup igłostrzykawek	100	0,20 ^{**)}	20,00	5,04	nie
2.3. Pobranie krwi do badań	100	7,60 ^{***)}	760,00	191,48	nie
2.4. Wysyłka próbek do laboratorium	100	35,00 ^{****)}	3 500,00	881,83	nie
2.5. Wykonanie testu RT-PCR w laboratorium	100	143,29 ^{*****)}	14 329,00	3610,23	tak
3. Koszty związane z monitoringiem entomologicznym					
3.1 Zakup pułapek typu Ondestepoort	7 ^{*****)}	1600	11 200	2821,87	tak
SUMA			55 8141,88	140625,32	

Szacunkowe koszty programu wyrażone w euro przeliczone zostały na złote według średniego kursu euro obowiązującego w dniu 3 lutego 2010 r. ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, który wynosił 3,9690 zł

*1) Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271, z późn. zm.).

**1) Cena jednostkowa zakupu igłostrzykawek została obliczona na podstawie danych do programów z lat ubiegłych. Przedmiotowa cena wahała się od 0,20 do 0,66

***1) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie wysokości wynagrodzeń określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837, z późn. zm.).

****1) Szacunkowy koszt jednostkowy obliczony na podstawie średniej arytmetycznej cen dla przesyłek standardowych, krajowych kilku firm kurierskich powiększony o stopę inflacji: $33,05\text{zł} + 33,05 \cdot 6\% = 35,03$

*****1) w cenę wchodzi: 6,04 zł (odczynniki) + 0,39 (materiały jednorazowego użycia) + $6,43 \cdot 6\%$ (inflacja) + zakup materiałów kontrolnych = 8 zł

*****1) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie kosztów badań RT-PCR poniesionych na przedmiotowe badania w ramach programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w 2009r.

*****1) Wymiana wykorzystowanych lub zniszczonych pułapek z 22 kompletów zakupionych w ramach środków referencyjnych przez Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
Koszt rynkowy pułapki: $380\text{€} \cdot 3,9690\text{zł} = 1508,22\text{ zł}$
 $1508,22\text{zł} + 1508,22 \cdot 6\%$ (inflacja) = 1598,71 zł